

Nordlánnda boahtteájggáj

Nordlända regionála pládnastratesjíja 2024–2028

Sisadno

Åvddåbágo	3
1. Álggo	4
2. Mij dáhpáduvvá, vejulasjvuoda ja hásstalusá	6
3. Visjávnna ja stratesjijjalasj njuolggidus	10
4. Guhkesájggásasj åvddånahttemulme	12
5. Regionála aktisasjbarggo plámina ja åvddånahttema hárráj	18
6. Nordlánnda pládhavuogádahka	20
7. 2024–2028 pládnadárbo	22

Åvddåbágo

Værált, Vuodna ja Nordlánnda li viek rievddamin. Geopolitihkalasj dille, dálkádakrievdama, ruhtadile rievddama ja álmmuklågo rievddama hásstalusájt ja vejulasjvuodajt bukti. Moatten sebrudakuoren vállu edna ressursa dálla.

Sæmmi båttå l Nordlánnda fylkka dievva vejulasjvuodajs, ja dán guhti dáppe áro la mijá stuorámus ressurssa. Juohkka ájnna mijás máhttá liehket ájnas sebrudahkaj. Ålles Nordlánдан galggá liehket vuogas árrot, barggat ja juoiddá dahkat, ja ulmme l ájn vil ienebu galggi sihtat sjaddat nordlándak. Fylkaráde l ietjas politihkalasj plattfárman vuosedam sihtap Nordlándav ådå ja vuohkasap guovlluj doalvvot.

Ájggop barggosajjt ásadt fylkav miehtáj, luojoj barggijt, kultuvrav ja valástallamav lappit, dibddet juohkkahattjav sebrudahkaj oassálasstet ja bivnos bájkijt arvusmahtet. Váj dáv galgap nahkat, de fylkaráde sihtá fylka akteraj siegen barggat váj aktan lip nanos jiedna nuorttat.

Vájku mijá fylkan la edna potensiálla, de li Nordlánдан moadda guovdásj sebrudak-tjuolma majt hættup tjoavddet. Åttjudit buorre balánsav luondo ano ja suodjalime gaskan la akta dajs. Dán dilen la viek ájnas mij fylkan aktan barggap ja vuorodip. Dárbahip ålles ja åvddålijguovlluj gæhttje plánimav Nordlánna hárráj.

Regionála pládnastratesjija baktu li Nordlánna hásstalusá ájggeguovddelisá. Fylkaráde miejnni pládnastratesjija stratesjijjalasj njuolggidus ja guhkesájggásasj åvddånahttemulme viehkedi Nordlánđav buorep guovlluj ráfedis ájgen. Mijá aktisasj rahtjamus la sihtap viehkken váj duothan dakhap fylkkasuhkana visjávnåv aktan bivnos ja sebrudahtte sebrudagájt hábbmip.

Fylkaráde jádediddje
Svein Øien Eggsvik

Æláodusáj fylkaráde
Bjørn Larsen

1.

Álgo

Aktan bivnos ja sebrudahtte sebrudagájt hábbmip. Dát la fylkkasuohkana visjávnnå.

Dát visjávnnå l viek ájnas referánssa-birástahka midjj Nordlándan. Dálla l ráfedis ájgge, ja ájnnasabbo gå gudik goassak la aktan barggat daj vuorodimij ma li viehkken váj oadtpop jasska, buorre ja ielle sebrudagájt.

Værált la málssomin, Europan la doarro, ruhtadille ij ållu starja, dálkádahka rievddá, sjaddi ienep vuorrasa ja ulmutja ienebut jáhtáli. Dákkir ájgij sinna la ájn vil ájnnasabbo aktan liehket ja ådå láhkáj ájadallat. Danen ájggu fylkkaráde Nordlán sebrudagájt plánit ienebut ållásit ja boahste ájge hárráj.

Pládnastatesjíja vuoset nágín guovdásj hásstalusájda ja ávddánahttemsuorgijda 2024-2029 ájggudahkaj. Regionála pládnastatesjíja ij bieri ij ga galga gávvidit divna tjuolmajt, ja moadda ájnas vidjura majna fylkkasuohkan ja aktisasj-barggoguojme barggi, e gávviduvá. Návti lip dahkam danen gå pládnastatesjíja galggá lappit aktisasj hásstalusáj ma li viek ájnnasa Nordlán ávddánahttemij dán válggájggudagán. Danen pládnastatesjíja ávdet stratesjíjalasj njuolggidusá ja niellja badjásasj ávddánahttemulmijt.

Visjávnnå

Aktan bivnos ja sebrudahtte sebrudagájt hábbmip.

Stratesjíjalasj njuolggidus

Ålles ja boahste ájge plánim Nordlán hárráj

- Mij la viehkken vuorodimijda ja aktisasj tjoavddusijda ma Nordlán ulmutjj ja økonomijjalasj potensiálav duohtan dahki.
- Ma dilemmajda validi ja buorebut vuojnni gáktu hásstalusá ja vejulasjvuoda aktan gulluji.
- Galggap joarkket ságastallat regiávnå ja ienebut ájnas akteraj siegen barggat.

Ávddánahttemulme

- Sæmmi guovlluj giesset váj nanni regiávnå rållav nasjávnålasj ja rijkajgasskasasj dásen.
- Sebrudaksihkarvuodav buoredit ja kritihkalasj infrastruktuvrav sihkarasstet.
- Attjudit buorre balánsav luondo ja areálaj ano ja suodjalime gaskan.
- Ávddánahttet nanos bájkálasj sebrudagájt ja vidnudagájt ma gilppusin rijbbi ja li ruodná málssoma ávddågietjen.

↑ Figuvrra 1: Figuvrra mij vuoset gáktu pládnastatesjíja visjávnnå, stratesjíjalasj njuolggidus ja ávddánahttemulme aktij gulluji.

Gáktu lip pládnastatesjíjjajn ja guláskuddamvásstádusáj barggam

Fylkkaráde pládnastatesjíjjajn barggagádjådåjakmánon 2024. Prosessa ságastallamij vuodon la lähkám digitála máhttuovo. Vuostasj oajvvadusájn tjadádjime vijdes prosessav, fylkadigge, fylkaháldadus, regionála oajválattja ja suohkana sæbrrin. Miján li lähkám tjåhkanime regionála pládnaforumij, regiávnárádj ja suohkanij, Nordlán Stáhtaháldadiddijen lip tjåhkanam ja Vuona Ælosámij Ríjkasiebrijen lip rádudallam. Moarmesmáno lähpan sáddiduváj oajvvadus guláskuddamij ja almulasj dárkastussaj pládna- ja tsiekkaduslága §7-2 milta. Guláskuddamájge bále lidjin oajvvadustjåhkanime divna regiávnárádj duodden regionála akteraj ja oajválattjaj.

Guláskuddama bále báhtin 24 tjálalasj oajvvadusá fylkkasuohkanij, duodden oajvvadusáda ma báhtin tjåhkanimij

guláskuddama ávddåla ja dan buohta. Divna ássudagá fylkkasuohkanin li aktisasj barggomilluj oassálasstám váj lip stratesjíjalasj dokumenta állesvuodav nannim, ulmijt snjuhttijm ja pládnastatesjíjjaj tjielgga stratesjíjalasj njuolggidusáv dahkam. Barggomillon giehtojma aj oajvvadusájt ma guláskuddamis báhtin.

Dáj oajvvadusáj milta de tjavggijma guláskuddamoajvvadusá gávvidusáv hásstalusájs. Navti pládnastatesjíja ájnnasam os hásstalusájt dættot. Guhkesájggásasj ávddánahttemulme li duolliduvvam. Guláskuddamoajvvadusá oajvveulme li ulmmegåvvidussan tjáleduvvam ja ávddánahttemulmijda ja fylkkaráde politihkalasj plattfárma vuorodimijda tjanáduv-vam. Dan manjela la fylkkaráde ja fylkadigge pládnastatesjíjjav giehtadallam.

2.

Mij dáhpáduvvá, vejulasjvuoda ja hásstalusá

Værálda gaska li unnum, danen gå álbebun la sjaddam manádit ja ádáájggásasj diehtoteknologijja baktu. Rievddadime viek jáhtelit jáhti kontinentas kontinænntaj. Pandemijja l buojkulvis man jáhtelit sebrudagá vidjura ja politihka ja vidnudagáj ævto máhhti rievddat. Ukraina doarro vájkkut ållles Europa sihkarvuohitaj, ja globála dáse famoj vidjurijda. Sæmmi båttå ienebut ja ienebut ájtsap dálkádakrievddadimijt, alep temperaturvraj ja ienep dálkij, sierraláhkáj nuorttalín. Nuorttakalåhittå ja nuorttaguovlo ájnna-sabbo sjaddi moatte siváj diehti: Ressursaj ja vuodoábnasij dárbo, guole vuobddema lassánibme, ja geopolitihkalasj dille, duola dagu danen gå Svierik ja Suobma li sjaddam NATO sebrulattja.

Badjásasj gåvå rievddadime Nordlánndaj vájkkudi ienep konkriehtha ja njuolggadappo gå ávddåla. Jus ájggu hásstalusájt tjoavddet de gájbbeduvvá stratesjijjalasj láhkáj dajda gehtjat ja snivva ájadallá gáktu bájkálasj, regionála ja nasjåvnålasj dásen dajda vásstet. Tjuovvovasj niellja ájnas hásstalusá vuojnnet li ájnnasabmusa: →

I. Ådå geopolitihkalasj dille – gergas-
vuhta ja gálvoj doalvvoma sihkarvuhta

Gå Ruossja állásit Ukrainaj ládaj jagen 2022 de rievda geopolitihkalasj dille viek ednagav. Aktisasjbarggo Ruossja a alleværálða gaskan la állu gáhtum, ja viek guhka ájgge sjáddá vihpat ávddál ráddenálanda vas sjaddi Ruossjaj vuohedit. Sæmmi båttå vuojnneip ienep lánða sihti rievddadít dálásj fábmovidjurjt væráldin ja ríkjagasskasasj sjehta-dusájt ma li juo nuppát værálðadoaro rájes vihpam. Svieriga a Suoma NATO-sebrulasjvuhta merkaj gálvoj doalvvom Atlanterábes Vuona ja Svieriga tjadá Suobmaj hæhttu manniduvvat. Danen ihkap sjaddap nannit infrastruktuvrav Nordlándan viek álov ulmuttij ja vædtsagij suvddema diehti. Danen hæhttu Europa ájn vil ienebut dættodit suodjalusáv, gálvoj suvdodemav, ja demokratijjalasi árvoj suoddjimav.

Navti sjaddá sihkarvuhta ja gergasvuhta ájn vil
jánnasabbo, ja dat sierraláhkáj tjielggasit vuojnnu Nuorttalij-
Vuonan. Nordlándan sjaddap ádå sihkarvuohatapolitiikkalasj
dilláj hiebadallat ja vuona, nuorttarijkaj ja europealasj
sihkarvuohatj viehkedit. Gå Svierik ja Suobma dálla li NATO
sebrulattjan sjaddam, de máhtti Nuorttarijka doarjjot
stuorra kapasitiehtaj, sihke ilmen, meran ja gátten alliánsa
suodjalibmáj. Svieriga ja Suoma sebrulasjvuhta merkaj
Vuona roalla NATO:n la rievddam, ja boados dassta l
Nordlánnda oadtu stuorra ja ájnas dahkamusájt. Hæhtup
gergasvuodav nannit, sihke militera ja sivijla suorgen,
a sjaddap ádå ja ålles láhkáj mij guosská duola dagu
infrastruktuvrraj, jáhtulahkaj, el-fámo, biebbmobuvtdime,
árrroma ja aktisasjbargo hárráj Nuorttakaláhtan.

2. Dálkádakrievddama jáhtelabbo
manni – hieredit ja hiebadallat

Luodjom láhkáj de dálkádakgássaj luojttema e binno.
Ådå normállatemperatuvrra Vuonan la 1 gráda lieggasabbo
gå åvddála. Nordlándan, Nuorttalij-Vuonan ja Svalbardan
i álu ájn vil alep temperaturvra gå lánnda ietján, ja sjaddi
enep ja luvvasap dálke. Dálkádakrievddama vájkudi sihke
piebbmosihkarvuohhtaj, årromij ja æladusdåmajda sihke
gätten ja nuoren. Gå Nordlándan la viehka guhka merragád-
de de lip mij moatte láhkáj sierraláhkáj várnnahis dilen.
Dálkádakrievddamijt hieredit ja dajda hiebadallat sjaddá
Nordlánndaj oajvvedahkamus jagijda ma báhti.

Hástsalusá dálkádagájn vuosedi gáktu sebrudagá
åvddânibme moatte láhkáj vájkudi. Vuodna l ietjas tjadnam
Paris-sjehtadussaj (mierreduvvam jagen 2015) ja mierredam
viiek rahtjalis dálkádakulmijt gå dálkádaklähka rievddaduváj
agen 2023. Vuodna ájggú binnedit dálkádakgássaj
uojttemav 50–55 prosentaj åvddâla jage 2030. Dát merkaj

dálkádahka galggá viek guovdátjin Nordlánđa ávddånaht-tembargguj boahtte jagijda.

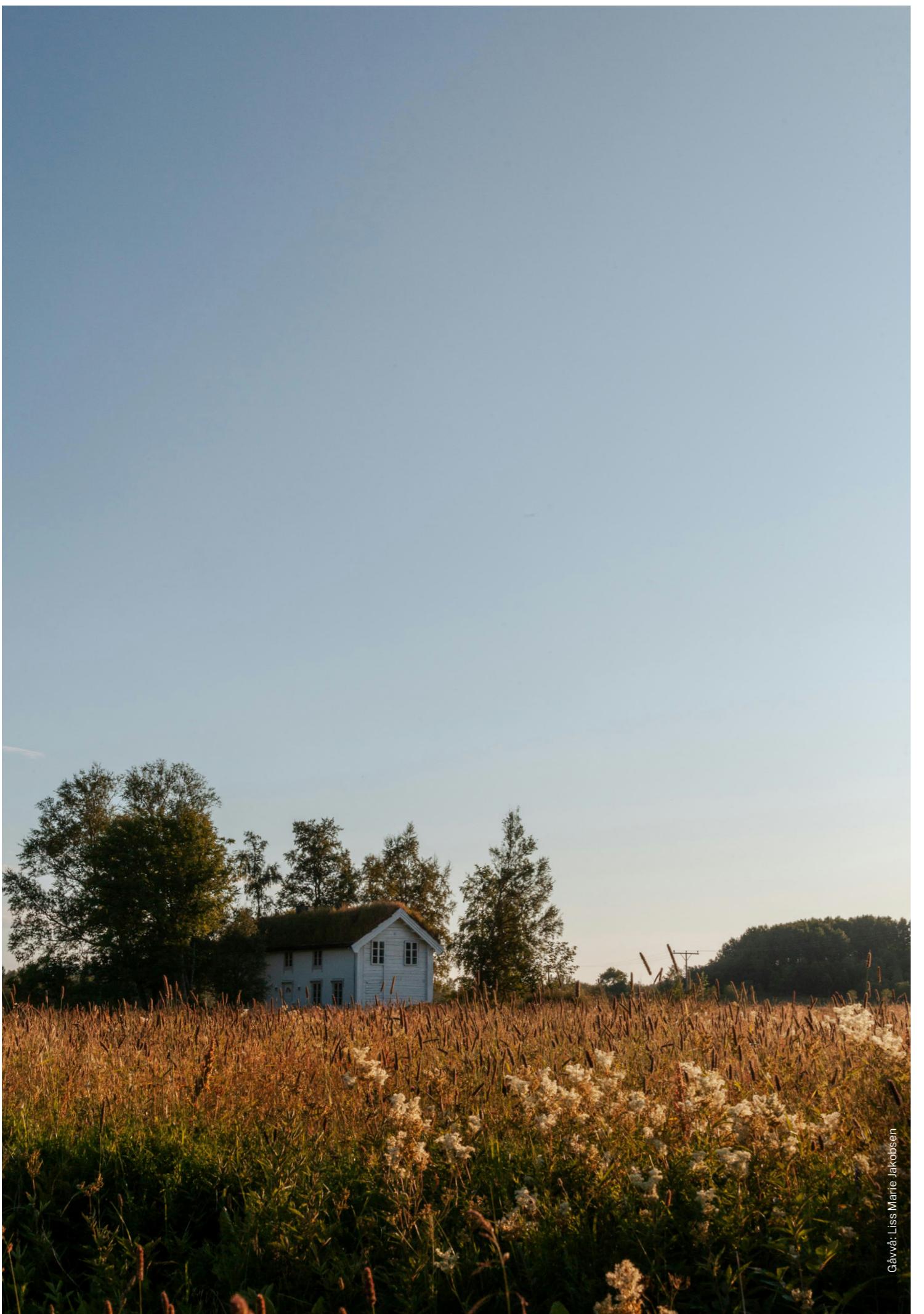
3. Demografijjalasj rievddama
- álmmuklåhko unnu ja bargge vádnuni

Nordlanda álmmuklågo ávddánime hárráj riegádi viek binná máná, álos ålgus ja ietjá sajlda jáhtåli. Gå sirdulattja li jagij tjadá båhtalam de la dat aj álmmuklågo unnomav binnedam, ja nágín gaskajt la aj álmmuklåhko lassánam. Nordlánдан la ajtu almma ballo álmmuklåhko unnu ávddålju guovlluj. Ep heva diede gåktu álmmuklåhko sjaddá ávddánit. Doaroj, rijdoj ja dálkádakrievddadimij diehti ihkap ulmutja Nordlánndaj båhtali ja navti dát ávddánibme mij boasto guovlluj la mannamin, vas járgiit. Dát la ajtu viek iehpesihkar.

Boahtte 25 jage vuorastuvvá aj Nordlánða álmmuk, sjaddi ienep pensjonista ja binnep ja binnep ulmutja gudi barggi. Vájku ienep nuora gå åvddåla joarkaskåvlåv tjadádi ja alep oahpov gadtsi, de vájllu Nordlándan ájn tjiehpes bargge juohkka suorgen ja æladusán. Dát gåvvå nanniduv- vá åvddåljuovlluj danen gå álmmuk rievddá. Gådij márnán la aj rievddamin, ja goade li ájnnasa jus sihtá ulmutja galggi diehki jáhtálit ja váj viesáda galggi gådijt oadttjot ma hiehpi iellema iesjgenga ájggudagájda. Juorrulip gå nav edna nuora diededi sij vávjástuvvi psykalattjat ja gå siján ælla bargo jalik åhpadus. Miján ij la ráde dibddet nav mo- addásav barggoiellemij ålggolij báhtset. Danen sjaddá dán válsggaájggudagán ájnnasabbo sihkarasstet årrommielav, iellema kvalitiehtav ja ielle bájkijt.

4. Ruhtadille mij la viek iehpesihkar
- dárbahip tjielgga ævtojt

Vuona ekonomijjan li moadda paradoksa; Stáhta l boanndá, madi suohkana állásit li hæjo. Álkkádus ja vuorddemusá dasi lassáni, madi suohkana rahtji dievnastusájt fállamin. Vájku Vuodna l guhkijt juo diehtám ulljoájggudahka nähká, de ekonomijja viek nuolet málssu. Nordlánda vidnudagájn li aj guhka gaska, hásstaliddje jáhtulahka, areála vájlluji, kråvnn-ákurssa l nievrre, márnná ælla stádása ja muhtem mudduj li ævto nasjávnå dásen iehpesikhara. Ajtu l potensiálla Nordlándan æláodusáj hárráj stuorak ja lassán. Dán dilen la ájnas rádjat ierit hieredimijt vidhudagájda ma sihti sjaddat, tjielgga politihkalasj vuorodimij ja mærráodusáj baktu.

Gávvá: Liss Marie Jakobsen

Máhttovuodo

Pládnastratesjija vuodon la vijdes máhttovuodo dagáuvvam, sihke sisnjeldis prosessaj baktu Nordlánnda fylkku-suohkanin ja ietjá regionála akteraj guládjín. Dokumænnta *Utviklingstrekk i Nordland* tjoahkkájgæssá máhttovuodov, ja danna vuojnnuji divna gáldo majt lip adnám prosessa nalluj. Duodden lip statistihkkarappårtåv dahkam mij visualisieri vissa tjuoldeduvvam tiemáj hár ráj. Statistihkkarappårtåv l duodden dokumænntaj *Utviklingstrekk i Nordland*. Goappátja dokumenta tjuovvu pládnastratesjijav.

Dán válsgaájggudagán ihkap hæhtup oassen sebrudakplánimis máhttovuodov vijddásspot ávddânahttet ja tjielgadit, danen gå Nordlánдан li stuorra hásstalusá.

Fylkkasuhkana hásstalusá – dárbahip ienebut diehtet ja válljít

Nordlánnda dárbaj liehket ájn vil ienep gergas rievddamijda. Regiávná hásstalusá sjaddi ájge bále ienep kompleksa, ja dajt sjaddap stuoráp nasjávnálasj ja ríkjagasskasasj aktijuodan gehtjadit. Dát merkaj duola dagu fylkkasuhkana sjaddá ienebut stratesjijalattjat barggat ja guhkebuj gehtjadit gå ávddåla.

Sebrudakplánimin sjaddap dâhkkit moadda dájs hásstalusájs rasstiji suorgij ja suohkanrájáj gaskan. Hásstalusájda gulluji dilemma ja ulmmerido majt hæhtup vuogas láhkáj giehtadallat. Dárbahip dâjmaltattjat válljít, ádá tjoavddusijt gávnnat ja lagábut aktan barggat Nordlánдан ja fylka iesjenga regiávnájn.

Fylkkasuhkanin la sierralágásj ávdâsvásstádus organisierit aktisasjbargo arienájt, aktidit fylka akterajt ja suohkanijt viehkedit stuoráp ávddânahttemdahkamusájt tjoavdátjít. Regionála pládnastratesjija galggá liehket vœdtsak majna dahká aktisasj dâdjadusáv, ávddânimiev ja aktisasjbarggomielav.

Ulme ma li yuppe ulme vuosstij, dilemma ja sebrudaktjuolma

Nordlánnda l guhka fylkka edna gaskaj. Miján li moadda ressursa, valjes kultuvrra ja moadda vissjalis ja tjiehpes ulmutja. Sæmmi båttå li miján sebrudahkan moadda dilemma, dagu rijdo ulmij gaskan. Nágina dájs dilemmajs ja ulmmeridojs gulluji gássjelisvuodajda ma li viek kompleksa ja gássjela dâdjadit, dajt máhttá sebrudaktjuolmman gáhtjudit.

Nágina dájs dilemmajs ja ulme rijdojs li:

- Luondo biejsstemav ganugahttet vs. dárbahip ádå areálajt
- Ælosujtto vs. ádåsmahtte enersjjabuvtdibme ja ietjá ælädusá
- Biebbmoednama suodjalibme vs. tjoahkkebájkij ávddânahttem
- Bivnos bájkijda investierit vs. suohkana ruhtadille ja makta priváhta ruhta gávnuu
- Ádåsmahtte enersjijja vs. luohtedahtte enersjijja
- Radikála dálkádakbinnedime 2030 vs. sjaddo ja barggosaje
- Duohta álmmuklågo ávddânahttem vs. viek ålov sihtat juohkka suorgen
- Stáhta vs. regionála vs. bájkálasj mierredibme
- Ruoná málssom vs. elfábmo mij duodaj gávnuu
- Bargge gudi vádnuni vs. stuorra oasse álmmugis báhtsám

Nordlánnda fylkka l moatten suorgen várnnahis. Dat guosská duola dagu jáhtulahkaj ja suvddemij, el-fábmolinjajda, el-fábmuj, biebbmosihkarvuohaj ja binná værrosisbåhtusa. Nordlánдан máhti aj ekovuogádagá bæjsstanit dálkádakrievddamij ja luondo valjesvuoda rievddamij diehti. Gå miján la dákkir geopolitihkallasj dille de li nágina mijá bájkis sierraláhkáj várnnahisá mij guosská sihkarvuohaj ja gergasuuohtaj.

Sæmmi båttå l dille bárráime. Luondo bieles la Nordlánдан állo ressursa, miján li vidnudagá ma duossti gæhtjalit, ja viesáda gudi viek berusti ja hábbmiji ielle, dynámalasj bájkálasj sebrudagájt. Dálásj ájge li ajtu moadda hásstalusá ja edna vádnun sebrudagán. Ávddânbime ávddâlijguovlluj sjaddá dávk ienebut gájbbedit mijájs. Jus galggap buktet juojddá dahkat, de gájbbeduvvi ienep politihkalasj tjielgadime ja gájbbeduvvá buktep rijdojt tjoavddet ulmij gaskan ja systematihkallattjat barggat dáj várnnahisvuodaj vuosstij. Nordlánnda sebrudahka - viesáda, vidnudagá, máhtudakinstitusjávnå ja almulasj suorgge - dárbahi állásit ájádallat, ednagav dahkat ja stádes dilev.

3.

Visjávnnå ja stratesjijjalasj njuolggidus

Álles ja ávddålilguovlluj gæhttje plánim Nordlanda hárráj

- mij la viehkken vuorodimijda ja aktisasj tjoavddusijda ma Nordlanda potensiálav duohtan dahki.
- mij dilemmajda validi ja buorebut vuojnni gáktu hásstalusá ja vejulasjvuoda aktan gulluji.
- gánnå galgap joarkket ságastallat regiavnán ja ienebut ájnas akteraj siegen barggat.

Visjávnnå

Aktan bivnos ja sebrudahtte sebrudagájt hábbmip, la fylkkasuohkana visjávnnå. Dát la aktisasj visjávnnå divna fáhka- ja politihkkasuorgijda fylkkasuohkanin, ja le aj sebrudakplánima vuodon. Dássta galggi sjaddat bivnos bájke, ja de hættup aktan barggat.

AN guoddelisuoda ulme li birástahkan válljimija majt Nordlanda fylkkasuohkan, suohkana, vidnudagá ja luojvoj organisasjávnå galggi dahkan. Gáktu máhtep gávnat vuogas tjoavddusijt ma balansierji ávddânamev boahtt jagjida rudáj, birrasa ja sosiála ávddâname hárráj? Nordlán丹 la miján dáhpe bájkálasj sebrudagájt tsieggit állesvuoda ájádallama ja guoddelisuoda nali. Dáv vuojnep duola dagu merragátt sebrudagájn ja valjes sáme kultuvran, man vuodo l jur balánsa ja ressursaqt guoddelit ávkastallat guhkes ájggái. Ájgjida ma báhti sjaddá ájn ájnnasabbo álles láhkáj ájádallat.

↑ Figuvrra 2: Figuvrra mij vuoset pládnastresjijja stratesjijjalasj njuolggidusáv

Pládnastresjijja stratesjijjalasj njuolggidus

Pládnastresjijja galggá sebrudakplánimav stírrit válsgaájggudagán. Tjuolmaj diehti ja oajvvadusáj milta ma li bargadijn boahttám, de vuojnná fylkaráde dárbóv bajás ja ávddålilguovlluj gehtjadir ja dahkat buorep állesvuodav fylka plánimin ja ávddânahettbargón. Danen la pládnastresjijja ádá stratesjijjalasj njuolggidus barggat álles ja ávddålilguovlluj gæhttje plánima ávdás Nordlán丹.

Stratesjijjalasj njuolggidusáv lip vuollelin gávvidam, ja dasi gulluji tjuovvovasj dárbo ja gájbbádusá:

- Sebrudakplánim mij la viehkken vuorodimijda ja aktisasj tjoavddusijda ma Nordlanda ulmutjj ja økonomijjalasj potensiálav duohtan dahki.
- Sebrudakplánim mij dilemmajda validi ja buorebut vuojnni gáktu hásstalusá ja vejulasjvuoda aktan gulluji.
- Galgap joarkket ságastallat regiavnán ja ienebut ájnas akteraj siegen barggat.

4.

Guhkesájggásasj ávddånahttemulme

Ålles ja ávddålijuovlluj gæhttje plánim Nordlánta hárraj gájbbet sihtap ja buktep giehtadallat guvdásj dilemmajt ja sebrudaktjuolmajt. Pládnastratesjija guhkesájggásasj ávddånahttemulme vásstedi regionála sebrudakhásstalusájda ma bajebun li gávviduvvam, ja vuosedi makkir suorgijn Nordlánta hæhttu vuorbástuvvat boahtté jagij nalluj.

Ávddånahttemulme galggi mierredit majt sihke Nordlánta fylkkasuohkan, suohkana ja stáhta regionála aktera dahki. Ienebut gå gudik goassak ávddålla de hættup hásstalusájt ja vejulasjuodajt gehtjadit aktan ja fáhksuorgijj

ja sektávråj rastá, mij aj ávddånahttemulmijs ávddånahttemulme gájbbeti tjielggasit gehtjat ávddålijuovlluj, buktá mierredit ja konkriehtha dâjmajt jáhtuj biedjat.

Ulmme 1

Sæmmi guovlluj giesset váj nanni regiåvnå rållav nasjåvnålasj ja rijkajgasskasasj dásen.

Ulmme 2

Sebrudaksihkarvuodav buoredit ja kritihkalasj infrastruktuvrav sihkarasstet

Ulmme 3

Åttjudit buorre balánsav luondo ja areálaj ano ja suodjalime gaskan.

Ulmme 4

Åvddånahttet nanos bájkálasj sebrudagájt ja vidnudagájt ma gilppusin rijbbi ja li ruodná målssoma ávddågietjen.

Sæmmi guovlluj giesset váj nanni regiåvnå rållav nasjåvnålasj ja rijkajgasskasasj dásen.

Åvddånahttet nanos bájkálasj sebrudagájt ja vidnudagájt ma gilppusin rijbbi ja li ruodná målssoma ávddågietjen.

Åttjudit buorre balánsav luondo ja areálaj ano ja suodjalime gaskan.

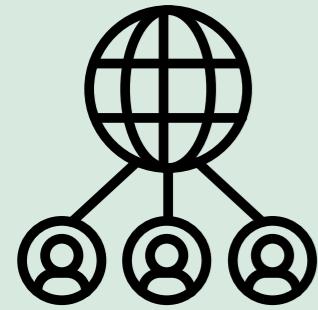
Visjåvnå: Aktan bivnos ja sebrudahtte sebrudagájt hábbmip.

Sebrudaksihkar-vuodav buoredit ja kritihkalasj infrastruktuvrav sihkarasstet.

↑ Figuvrra 3: Figuvrra mij vuoset visjåvnå ja guhkesájggásasj ávddånahttemulmijt

Ulmme 1:

Sæmmi guovlluj giesset váj nanni regiåvnå rållav nasjåvnålasj ja rijkajgasskasasj dásen.

Mij gudi dáppe árrop galggap liehket tjielgga ja nanos jiedna nuorttat, mij la buorremielak ádå álgadimijda ja aktisajbarggo-vuogijda. Jus galggap hásstalusáj rijbbat de ienebu mijájs hæhttup aktan barggat váj Nordlánnda sjaddá ávddânahhtema fábmon. Sebrudaktjuolmajt hæhttup tjoavddet álles ájádal-lamvuoge, innovasjåvnå, digitalisierima ja systematihkalasj ávddânimbargo baktu.

Dárbo l ájn vil ienebut suorgij rastá barggat ja almulasj suorge iesigenga dásijt ja etáhtajt aktidit. Dát guosská nannit luoh-tádusáv háludadussaj ja bájkálasj demokratijaj. Sæmmi båttå hæhttua Nordlánnda stratesjijjalattjat barggat posisjonimerimj, profilierimj ja vájkkudimbargujn regionála, nasjåvnålasj ja rijkajgasskasasj arienájn.

Aktisajbarggo fáhkasuorgij, sektávråj ja háludadimásij rastá, aktan innovasjåvnå mij mijájt viehket áttjudittjat vuogádakrievddamijt ja ádå tjoavddusijt, la viek ájnas váj udnásj ja boahtteáige sebrudakhásstalusájt tjoavddep. Jus Nordlánnda sebrudahka galggá buktet sæmmi guovlluj giesset ja nannit iehtjama nasjåvnålasj ja rijkajgasskasasj rållav, de hæhttup ienep systematihkalattjat barggat ja ádå tjoavddusijt ja aktisaj-barggovuogijt gæhttjaladdat.

Aktisajbarggo sisnjeldis fylkan, mijá ráddnáfylkaj ja nasjåvnålasj ja rijkajgasskasasj akteraj, sjaddá állu guovdátjin gå ájggop pládnastratesjija ulmijt állidit. Fylkkasuohkan ájguu dâjmalattjat adnet rijkajgasskasasj, bájkálasj ja regionála værmádagájt ja prosjevtajt váj máhtudagájt ja máhotojt ávddânahhtep váj Nordlánnda berustime gulluji. Sjiehtadusá regiåvnåj sjatto hárráj ma miján li suohkangasskasasj politihkalasj rádij ja regiåvnå-sjaddo sjiehtadus mij miján la stáhtajn sjaddi ájnas vædtsaga. Ájggop aj ádå aktisajbargojt ja værmádagájt áasadit, dagu regionála elfábmotoforum mij ásaduváj jagen 2024.

Ulmme 2:

Sebrudaksihkarvuodav buoredit ja kritihkalasj infrastruktuvrav sihkarasstet.

Ådå geopolitihkalasj dile diehti hæhttup ienebut plánaj milta sihkarvuodav ja gergasvuodav nannit. Nordlánnda sebrudahka hæhttua viehkken váj militera ja sivijla gergasvuohta nuorttan nanniduvvá. Dat merkaj galggá gehtjadit gáktu biebbmosihkarvuohta, infrastruktuvrra, jáhtulahka, el-fábmo ja Suodjalusá dárbo aktij gulluji. Sebrudagá vuosstálasstemfámo ja gergasvuohta la ájnas oasse totalgergasvuodas ja bájke ulmutja hæhttui viehkedit. Nordlánnda aktera máhtti aj tjuovvolit ádå vejulasjvuodajt váj aktisajbarggo Nuorttakaláhtan nanniduvvá, váj navti aj ávdedip gergasvuodav ríjkarájáj rastá.

Jasska ja buorre jáhtulaktjoavddusa tjadni Nordlánndav aktij ja navti sjaddá vejulasj vidnudagájt dâmadir ja árrot álles fylkan. Jus dág galggap nahkat de dárbahip vuorodit dâbmoris, sihkar ja luohtedahtte jáhtulagáv ja mobilitehtav. Álbep ja ienep ruodná kollektivafálaldahka midjij boahtte ájgijda gárvet. Dárbo l nanni regionála el-fábmolinjaj kapasitiehtav ja lasedit ádâsmahtte fámoj buvtadimev Nordlánдан. Dálkádakhiebadahtem váj infrastruktuvrav ja sebrudakdâjmajt nanni, la aj suorgge gánná l dárbo suohkana, stáhta aktera, fylkkasuohkana ja vidnudagá aktan barggi.

Nordlánдан ájggop vuorodit barggat dáhpádusáj ma ájtti iellemav, varresvuodav ja vuodulasj dâjmajt. Dág hæhttup dahkat navti jut nannip gergasvuoda bargo kapasitiehtav dakkir láhkáj gå suohkana, regionála, stáhta ja priváhta aktera ja luojvoj bargge aktan barggi. Ulmme 1 binnedit riskav ahte infrastruktuvrra mij la viek ájnas sebrudahkaj, ierit gahttjá, ja vuodulasj nasjåvnålasj funksjåvnå galggi várajda váldeduvvat.

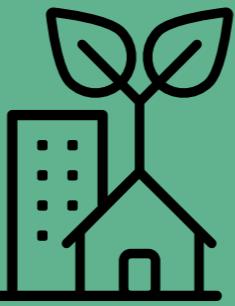

Ulmme 3:

Åttjudit buorre balánsav luondo ja areálaj ano ja suodjalime gaskan.

Dárbahip areállapolitikhav boahtteájggáj vájkkudimnævoj ma ienep diedulasj ja vuohkasap láhkáj iesjenga dárbojt balansieriji. Akta dajs stuorra ulmmerijdojs ja dilemmajs Nordlándan la luondo massemav ganugahttet, ja sæmmi båttå gehtjadir gáktu Nordlánnda akteraj dárbo ienep jali vuohkasap areálajda biggimij ja vidnudagáj, infrastruktuvra ja gádjij ávddânahttemij. Dát guosská areálajda sihke gátten ja meran.

Ruoná málssomij dárbahip elfábmobuvtdimev ja æladusareálajt ma hiehpi. Sæmmi båttå galggá vuorodit gájbbádusájt lágajn ja areállaneutralitiehta ájggomusájt, biologijalasj moattebelakvuoda suoddjimav, ællosujtov ja ednamsuodjalimev. Kultuvrraárbev ja sáme æladusájt bisodit sæmmi båttå gá ájguu ádå industrijjav ja ádåsmahtte enersjijav ávddânahttet, ádå tjoavddusijt gájbbet. Regionála pládnabargo baktu ávddálijguovlluj ájggop danen barggat váj Nordlánnda ávddânbmáj båhti konstruktiva, dájdahahtte birástagá.

Ulmme 4:

Ávddânahttet nanos bájkálasj sebrudagájt ja vidnudagájt ma gilppusin rijbbi ja li ruodná málssoma ávddågietjen.

Nordlánnda vidnudagájn la máhttelisvuoha vuona ekonomija rievddadimev ja binná nuoskodime sebrudagá málssomav jádedit. Moadda bájkálasj sebrudagáj rijbbam lisj dávk dan duogen jus nahkap alekruodná málssomav tjadáit.

Ájggop aj æladusájt ávddânahttet dájdahahtte ævtoj ja barggosajj Nordlánnda miehtáj. Jus ulmutja diehki galggi jáhtálit, de dárbahip ienep gá barggosajjt. Jus soames galggá diehki árrut, de dárbaht bivnos fáldagájt barggju duodden, buorre gádjij ja almulasj dievnastusájt giedaj ávdán. Ajtu ep nagá tsieggit ielle, sebrudahhtte bájkálasj sebrudagájt jus almulasj aktera, luojvoj siebre ja ulmutja e ienebut aktan barga.

Aktisajj hásstalussan Nordlánandan la dibddet juohkkahattjav sebrudahkaj oassálasstet. Jus dáv galggap nahkat, de dárbahip lápptit luojvoj suorgev, kultuvrav ja valástallamav, ma divna bukti soaptsomav ja gullumav nuorttalijuonagijda.

Máhtto ja máhtudagá ma alodi gilpstallama fámojda ja ádå dahkamij máhti liehket fáron moadda hásstalusájt tjoavddemin. Dánna l ájnas divna oahppij ja viddnooahppij galggi tjehpes áhpadiddje ja bagálle. Nuora galggi

dåbddåt jasska li, ja rijbbi, ja ájn vil ienebu galggi joarkkaåhpodusáv tjadáit. Dát gájbbet mássjkedis ja desentralisieriduvvam oahppofálaldagáv mij buktá vejulasjvuodav buorre oahppamij iellema tjadá. Dárbo l aj vuorodit sáme kultuvrav, gielajt ja æladusájt vijddásappot ávddânahttet.

Digitalisierima ja dájddojierme ano ja ávddânahttemij tjuovvu sihke vejulasjvuoda ja hásstalusá æladusåvddânahttema, ruoná málssoma tjadáime ja almulasj dievnastusáj hárrij. Danen la dutkam ja ávddânahttembarggo állu guovdátjin. Dárbahip investierit ádå teknologijalasj tjoavddusijda ja bærrájgæhttjat miján la ádåsmahtte enersjija.

Ambisjávnå nuoskodimijt binnedit 60 % ávddål 2030 sjaddá ednagav gájbbedit juohkkahattjas Nordlánдан. Industrija ja suvddemuorgge ienemus dálkádakgássajt luojtti, ja dái suorgijin máttá nuppástuhttem ienemusát vájkkudit. Danen ájguu Fylkaráde barggat váj divna jáhtulahka Nordlánandan galggá binnáv jali ij ávvánis majdik luojttet, viehkedit buorre rámmaævtojda ma máhttí industrija ruoná málssomav vejulattjan dahkat, ja ienep sirkulára ekonomijaj arvusmahttet.

5.

Regionála aktisajbarggo plánima ja ávddånahttema hárráj

Fylkkasuohkana tjuovvolibme

Nordlánta fylkkasuohkan ájggu regionála pládnastresijjav tjuovvolit ietjas organisasjónan ja fylka ietjá oajválattjaj ja akteraj siegen. Tjuovvolime guovdátjin la:

- Fylkkasuohkanin la roalla sebrudagá ávddånahtten mij galggá rudájt ja regionála aktisajbargov mobilisierit, koordinierit ja aktidit váj aktisaj ulmijt ållidip
- Regionála plána ja tiebmáplána aktan doajmmoplánaj ma dajda gullu
- Fylkkasuohkana økonomijapládna, jahkebudsjæhtta ja doajmmastivrrim mij dajda gullu

Fylkkasuohkanin li állo rudá ma juolloduvvi váj dájt ulmijt ållit. Pládnastresijja tjuovvolibme ávddålijguovlluj la aj dan duogen gáktu fylkkasuohkan háldat ietjas rållajt dievnastusáj fálaldiddjen, oajválattjan ja bagádallen. Ájggop dájt ulmijt hárráj barggat aj fylkkasuohkana ietjas fáhkasuorgij rastá ja gaskan. Návti ájggop aj dahkat regionála plánajt. Galggap aj árvustallat gáktu fylkkasuohkan buorebut máhttá pládnastresijjav tjuovvolit ietjá ássjegiehtallamin ja Ássje

giehtadallam. Doarjaarniga galggá dakkár prosjektajda ma pládnastresijja ulmijt ållidi.

Fylkkasuohkan ájggu pládnastresijjav tjuovvolit gá plánajt ja dájmajt pládna- ja tsiekkaduslága milta giehtadallá. Duodden ájggop aj duon dán æjvvalimsajen gatjádallat gáktu suohkana ja iehtjáda viehkedti mierreduvvam ulmijt ållidittjat, dagu Nordlánta konferánsan, pládna- ja sebrudakåvddånahttema konferánsan, ja ådå plánijiddjj forumin.

Pládnastresijja tjuovvolibme udnásj væráldin mij riek málssu gájbbet aktelt barggap máhttuodujn, oahppamij ja analisaj. Dáv máhtov hæhtup juogadit ja politikhkalattjat árvvaladdat, akteraj siegen ålles Nordlántan. Moadda guláskuddamvásstádusá pládnastresijjjai li dættodam ávddålijguovlluj dárbahip aktisaj dájdjadusáv ja oahppamav. Danen la ájnas giehttot gáktu máhtov ávddånahttep, hásstatusáj ja ávddånahttema birra giehttop daj æjvvalimsajen ma tjoahkkiji duojt dájt regionála akterajt Nordlántan.

Gáktu suohkanijt tjuovvolip

Regionála pládnastresijja galggá liehket suohkanij plánima vuodon Nordlántan. Ulme li aktisattja divna dásijen fylkan. Nasjåvnålasj vuorddemusáj hárráj regionála ja suohkanij plánimij 2023–2027 ja pládnastresijja guhkesájggásasj ávddånahttemulmij milta, dættot fylkksuohkan dá tjuokka li ájnnasa gá suohkana galggi plánit ávddålijguovlluj:

Ådåstuhteduvvam plánajt dárba juguhkesájggásasj ávddånahttemulmijt galggá ållidit. Dát guoská sierraláhkáj suohkanplána areállaoassáj ja suohkanplána sebrudakoassáj. Måttijn suohkanij Nordlántan li viek vuoras suohkanplána. Danen fylkkasuohkan alot suohkanplánajt ådåstuhttá jali rievddat. Váj sebrudakoasev lagábut areállaoassáj tjadná de lisj dávk vuosas guhkesájggásasj areállastratesijjjajt dahkat.

Fylkkasuohkana ja suohkana duogen la sierralágásj ávddåsvásstádus dilev láhtjet sáme kultvra, æladusáj ja sebrudagáj ja sámegielaj nannimij plánima baktu. Danen bierri pládnabargon vuosedit gáktu dát dagáduvvá, duola dagu tjoahkkit árvustallamijt gáktu dálásj ja boahtteáge areállaadno sámijda vájkut.

Danen la dárbo "plánav bassat" gá suohkanplána areálaoasev la rievddamin. Dasi gullu aj árvustallat jus ávdebut dákkiuvvam areállaanov galggá rievddadit. Dav galgá dái diehti dahkat: dálkádhakj, luondo moattebelakvuohat, kultuvrabirrasjida, ednamsuodjalibmáj, ællosujtuj, dálká-dakhiebadallamij, sebrudaksihkarvuohat ja vuosas biggima hárráj. Gá areállaoasev la rievddamin de la dárbo tjadádit ja árvustallat makta areála ma ávddála li biejaduvvam ulmijda maj boados la ednamav málly galggi ruopptot biejaduvvat ednambargo, luondo, ålggoilemma ja ællosujto ulmijda.

Suohkana gáhtjoduvvi árvustallat lagábu biggit ja ieme goahte- ja æladusguovloja ienebut biggit ávddál ådå tsiegimguovlo mierreduvví ja adnuj váldeduvvi.

Nágín dájma vájkudi dan ájnës suohkana dábbei. Daj ássjij vuorddep suohkana árvustalli gáktu dát vájkut duola dagu ællosujtuj, tjáhtjebirrasjida, ednambarggo-duobddágijda ja luonndoaljesvuohat vijdep guovlon.

Sierraláhkáj ájnas la árvustallat tjoahkkiduvvam vájkodusájt ællobarggij, suohkanrájáj rastá. Mij guoská stueráp álgadimija, de bierri vájkkudustielgadimijt dahkat masi gullu regionála perspektivva.

Moadda suohkana vájvástuvvi plánimmáhtudagá åttjudimij ja barggij bisodimij. Váj máhtudagá ja kapasitiehta tjuolmajt galggá tjoavddet de la vejulasj ietjá suohkanij siegen barggat. Dákkir buojukulvisá li aktisajbarggo váj aktisaj máhttuoduj oadtu, plánajt dahkat ma moadda suohkanijda guoskki jali formála pládnastresijjjajt duola dagu varresvuoda barggij åttjudime hárráj.

Regionála ja stáhta oajválattjaj tjuovvolibme

Nordlánta fylkadigge vuorddá stáhtta mijájt viehket váj jáksáp mijá guhkesájggásasj ávddånahttemulmijt, gá stáhtta pláni ja dájmaijt jáhtuj biedjá Nordlántan.

Vijddásappot vuorddep stáhta dájmalattjat barggá ájgeguovddelis dilemmaj ja sebrudaktjuolmaj, ja jut regionála aktera stáhta bieles viehkedti aktisajbarggoprosjektajt ja værmádagáj ma iesjengja fáhkasuorgijda guoskki.

Nordlánta fylkkasuohkan lij akta dajs vuostasj fylkais mij la ráddidusájn sjehtadallam regiåvnnåsjaddosjehtadusáv. Dán regiåvnnåsjaddosjehtadusá ulmme l viehkedti politikhkalasj ságastallamav nannit mij guoská gáktu aktan barggap sebrudakåvddånahttema stratesijjalasj ulmij hárráj. Aktisajbarggosuurge galggi válljiduvvat daj milta mij aktisajbarggij hiehpá regionála pládnastresijja ja fylkaráde stratesijja hárráj. Regiåvnnåsjaddosjehtadus galggá aj viehken váj suurge buorebut aktan barggi, váj tjielggasabbo sjaddá guhtimusj makkir dievnastussuurge ávdás vásstet regionála ávddånahttema ja buorre ávddåni me hárráj Nordlántan.

6.

Nordlanda pládnavuogádahka

Gåktu l mijá regionála pládnavuogádahka

Pládna- ja tsiekkaduslága ja suohkanlhka stivrriji regionála pládnavuogádagáv. Dájna regionála pládnastratesjíjjajn unnin rievddadip Nordlanda regionála pládnavuogádagáv. Ulmme l dá rievddama galggi viehkken njuolggidusáv buvtátjtij mij guoská sebrudagá álles ávddánahttemij ja fylkkasuohkana doajmmastivrrimij. Akta dájs rievddadimijs la fylkkasuohkan guodá stratesjíjjaj hábbmimav stivrrimdomumænnan, ja farra tiebmáplánajt dahká.

Fylkkasuohkan galggá aj dahkat binnef ja ienep fágajgasskasasj regionála plánajt. Dáv dahkap váj fylkkasuohkan ja suohkana oadtju binnef ja tjielggasap ulmijt maj milta stivrriji, ja váj fylka sebrudakplánim sjaddá ienep álles. Dájt rievddap nannitjít bargov váj guhkesájggásasj ávddánahttemulmijt ållidip.

Nordlanda fylkkasuohkana regionála plána ja tiebmáplána galggi Framsíkt pládnamoduulan dagáduvvat.

Regionála plána

Regionála plána dagáduvvi regionála pládnastratesjíjjia vuogji baktu ja nasjávnálasj vuorddemusáj milta ma guoski suo-hkanij ja regionála plánimij. Regionála plána galggi regionála orgánaj dâjmajda ja suohkanij ja stáhta plánima ja dâjmaj vuodon fylkan. Suohkanida ja stáhta orgánajda li dåssju regionála pládnastratesjíjjia ja regionála plána ma sijá bargojt stivrriji. Navti sjaddi regionála plána stivrrimvædtsagin ma stivrriji regionála ja suohkanij dáse dâjmajt ja rudáj anov.

Pládnastratesjíjjia mierret makkir iesguhtik tiemáj hárráj dahká regionála plánav gánná l dárbo regionála dásen aktan barggat moatte háldadusdásij ja sektåvråj rastá. Regionála sjatto vihpá desik boahtá mærrádus plánav láhpadit. Regionála pládnastratesjíjjia milta árvustallá juohkka nælját jage jus galggá plánav rievddadit, guhkedit jali láhpadit.

Makta l dárbo regionála plánaj doajmmaprográmmav rievddadit árvustaláduvvá juohkka jage gá fylkkasuohkana budsjehtav ja ekonomijaplánav mierret. Návti oadtjop ádå máhtov jus li dâjma majt bierríp jáhtuj biedjat, ja doajmma-prográmmaj dâjmaj ruhtadime hárráj. Regionála plánaj hárráj rapportieri sæmmi båttå dagu álles fylkkasuohkana jahkediedádus, tjuovvusin jali sierra politihkalasj ássjen.

Gávvá: Fredrik Ahlsen

Tiebmáplána

Tiebmáplána galggi tjielgadit gåktu fylkkasuohkan galggá duoj dáj tiemáj barggat. Tiebmáplánajt máhttá dahkat dajda tiemájda maj hárráj la dárbo tjielgadit, fáhkasuorgija gánná fylkkasuohkan la dievnastusfáladiddje jali sebrudakávddánahtte ja ma sebrudahkaj vájkudi, duola dagu Nordlanda jáhtulakpládn. Tiebmáplána galggi viehkken váj aktan barggap ja rudájt dasi biedjap, ja daj máhttá liehket sierra oasse dâjmaj.

Tiebmáplánajt galggá regionála pládnastratesjíjjia jali regionála plánaj milta dahkat. Miján la aj vejulasjuohta barggát ádå tiebmáplánajt ma ælla pládnastratesjíjjian tjielggiduvvam, fylkaráde politihkalasj mærrádusá baktu. Gá tiebmáplána barggo álgaduvvá de galggá tiebmáplána mandáhutta aktan sisadno ja ájggomus fylkaráden giehtadaláduvvat sierra ássjen. Nordlanda fylkadigge mierret tiebmáplánajt, danen gá fylkadigge l regionála pládnaoajválasj.

Tiebmáplána e suohkanij jali stáhta plánimav stivri Nordlándan, valla muhtijen dajt dahkap iehtjádij siegen. Pládna- ja tsiekkaduslága prosæssagájbbádusá e tiebmáplánajda guoska. Návti tiebmáplána láhpaduvvi gá dan ájggudahka l náhkåm, jus ep politihkalasj ássje ávdedime baktu mierreda dav guhkedit. Jus tiebmáplánav ájggop guhkedit jali rievddadit de dav dahkap regionála pládnastratesjíjjan jali sierra politihkalasj ássjen. Tiebmáplána e galga vihpá guhkebuv gá niellja jage.

Nordlanda fylkkasuohkanin li moadda iesjenga lágásj rálla, dahkamusá ja ávdásvásstádusá. Váj iehtjama organisasjávnán aktisasj stratesjíjjav oadtjop de la dárbo dahkat sierra sisjeldis tiebmáplánajt gåktu organisasjávnåv ávddánahttá ja stivrri, duola dagu guládallama ja universála tsiekkadusáj hárráj. Dá sisjeldis dokumenta e regionála pládnastratesjíjjan gávvividuvá.

7.

2024–2028 pládnadárbo

Hásstalusáj gåvvå, aktan stratesijjalasj njuolggidus ja ávddånahttemulme, definieriji Nordlánđa pládnadárbojt. Danen galggi regionála plána ja tiebmáplána ma dagáduvvi, pládnastratesijja ulmijt ja dan guosske ulmmetielggidusáv tjuovvot.

Regionála pládnastratesijja dahkama prosessa bále lip gávnna gálmmá tiemá majt sierralhkáj hættup nannit gá regionála plánaj barggap: enersjija, dálkádahka ja birás ja sebrudaksihkarvuota. Dát ávddán bádj moatten guládallamvásstádusán. Duodden boahá 2024 tjavta nalluj stuoráp rappárttå mav OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) tjállá. Dát rappárttå ájguu bagádallat gáktu duola dagu Nuorttalij-Vuodna máhttá ruoná málssomij oassálasstet ja demografijjalasj trendav járgijdit. OECD oajvvadusá galggi árvustaláduvvat fylkku suohkana plánaj hárráj.

Enersjija: Bieggä- ja tjáhtjefámo regionála plána galggi láhpaduvvat. Enersjijjasuurge tjuolmajt hættup ållu ádå láhkáj tjoavddet danen gá dát la ållu guovdásj hásstalussan Nordlánndaj ávddåljuovlluj, duola dagu ruoná málssoma duohtan dahkamij. Danen válldep enersjijjav fárruj tiebmáj areállaháldadime regionála pládnaj. Pládnabargo bále ájggop árvustallat makta l dárbbó dahkata sierra tiebmáplánav enersjija hárráj.

Dálkádahka ja birás: Dálkádagá ja birrasha regionála pládná láhpaduvvá. Sæmmi báttå li dálkádahka ja birás tiemá ájnnasabbo gá gudik goassak ávddála. dálkádahka ja birás

galggi liehket oassen divna regionála plánajs ma galggi dagáduvvat ávddåljuovlluj, váj dájt ållåsit giehtadallap juohkka vidjura hárráj. Dát pládnabargo oassen galggap árvustallat makta l dárbbó dahkata sierra tiebmáplánav dálkádagá ja birrasha hárráj. Sæmmi báttå galggi dálkádahka ja birás liehket oassen nágín tiebmáplánajs, buojkulvissaj Nordlánđa jáhtulakpládná.

Sebrudaksihkarvuota tiebmán sjaddá ájn vil ájnnasabbo ja ájgeguovddelis danen gá væralt ja dálkádahka l málssomin. Danen galgga sebrudaksihkarvuota liehket oassen divna regionála plánajs ma pládná ájggudagá bále galggi dagáduvvat, aktan guoskavasj tiebmáplána dagu Nordlánđa jáhtulakpládná.

Regionála plána ma dán válggá- ájggudagán galggi tjáleduvvat

Divna ávddånahttemulme stivriji pládnabargov ja plánaj sisanov ávddåljuovlluj. Pládnabargon sjaddá dárbbó máhtov ja tjielgadimijt viedtjat. Akteraj siegen Nordlánđav miehtáj ájggop máhttovuodoj, plánaj hábbmimijt barggat ja gáktu dajt tjuovvolit.

Ielle bájkij regionála pládna

Ielle bájkij regionála pládna galgga vásstedit dárbbuj sebrudagá ávddånimijen ållåsit barggat váj Nordlánđa álmmuk galgga buoremus láhkáj dáppe viessot. Aktisajbarggo buorre iellemav hábbmitjít Nordlánđan merkaj diehki gullu ja dáppe soapptsu, ja navti sihtá dáppe árrot ja diehki báhtset. Jus dáv galggap nahkat de lip álos gudi aktan hættup buorre tjoavddusijt gávnat tiemájn dagu goade, moat-tebelakvuhta, sebrudahttem, máhtudakávddånahttem, innovatiiva ja guoddelis vidnudagá, bájkij ávddåniibme ja iellemkvalitiehtta.

Plána ulmme l gávnat, gæhtjalit ja vuorodit tjoavddusijt ma máhti fáron ielle bájkij ávddånahttem. Dán pládnastratesijja stratesijjalasj njuolggidusá tjuovvolime bargo oassen, de hæhttú pládnabarggo vieledit juohkka bájken la suv ietjas gievrrudahka, vejulasjvuoda ja dárbó. Pládnaprográmma l miereduvvam ja pládnabarggo l jádon.

Areállaháldadime regionála pládná

Nordlánđa ávddånahttem ja mijá dilemma merkaj dárbaip dahkata ádå ja ålles areállapolitikhav sihke ednamij ja meraj hárráj. Dárbbó l regionála pládnabarggo konkretisieri gáktu areállapolitikhka máhttá viehken Nordlánđa sebrudaksihkarvuodav nannimin ja fylka luondov, biologijjalasj moat-tebelakvuodav ja sáme berustimijt buoredittjat. Areállapolitikhka mij hábbmiduvvá galgga vuorodit dálkádahka l rievddamin ja dárbaip areállapolitikhav differensierit

váj bájke ja vidnudagá bessi joarkket ávddånahttet. Dákkir regionála pládná mij guosská divna areállapolitikhkaj ja areállaanov stivri, tjuovvu aj oajvvadusájt rappårtåjs majt lip oadtjum ja doajmme Nordlánđa Fylkkaplána 8. kapihtala evaluerimav.

Pládnaprocessan ájggop aj árvustallat jus Vefsna regionála pládná njuolgadusá ja pládnamærrádusá aj galggi fárruj.

Ednambargo regionála pládná

Ednambargo regionála plánav ájggop rievddadit. Dan bále galggap aj dasi fárruj váldet udnásj Bivddema ja sisednamguollima regionála plánav. Pládná galgga viehken ednambargov vas áttjudittjat ájgeguovddelis vidjurin, ednambarggopolitikhav hiebadit Nordlánđa vejulasjvuodajda ja hásstalusájda, ja liehket fáron nannimin arktalasj ednambargo gievrrudagájt. Pládnabargo guovdásj ássje li biebbmosihkarvuhta, sebrudakergasvuhta ja dálkádahka ja birás.

Tjáhtjeháldadime regionála pládná

Fylkku suohkan la regionála tjáhtjeguovllooajválasj, ja mijá duogen la dahkata tjuovvolit tjáhtjeháldadime regionála plánav. Pládná galgga duola dagu mierredit birásulmijt tjáttij hárráj, ja doajmmaprógramma galgga tjielggit divna guoskavasj dámajt váj birásulmijt bukten állidit. Tjáhtjenjuolgadustjállaga milta galgga pládná ja doajmmaprógramma juohkka gudát jage ádâsmahteduvvat.

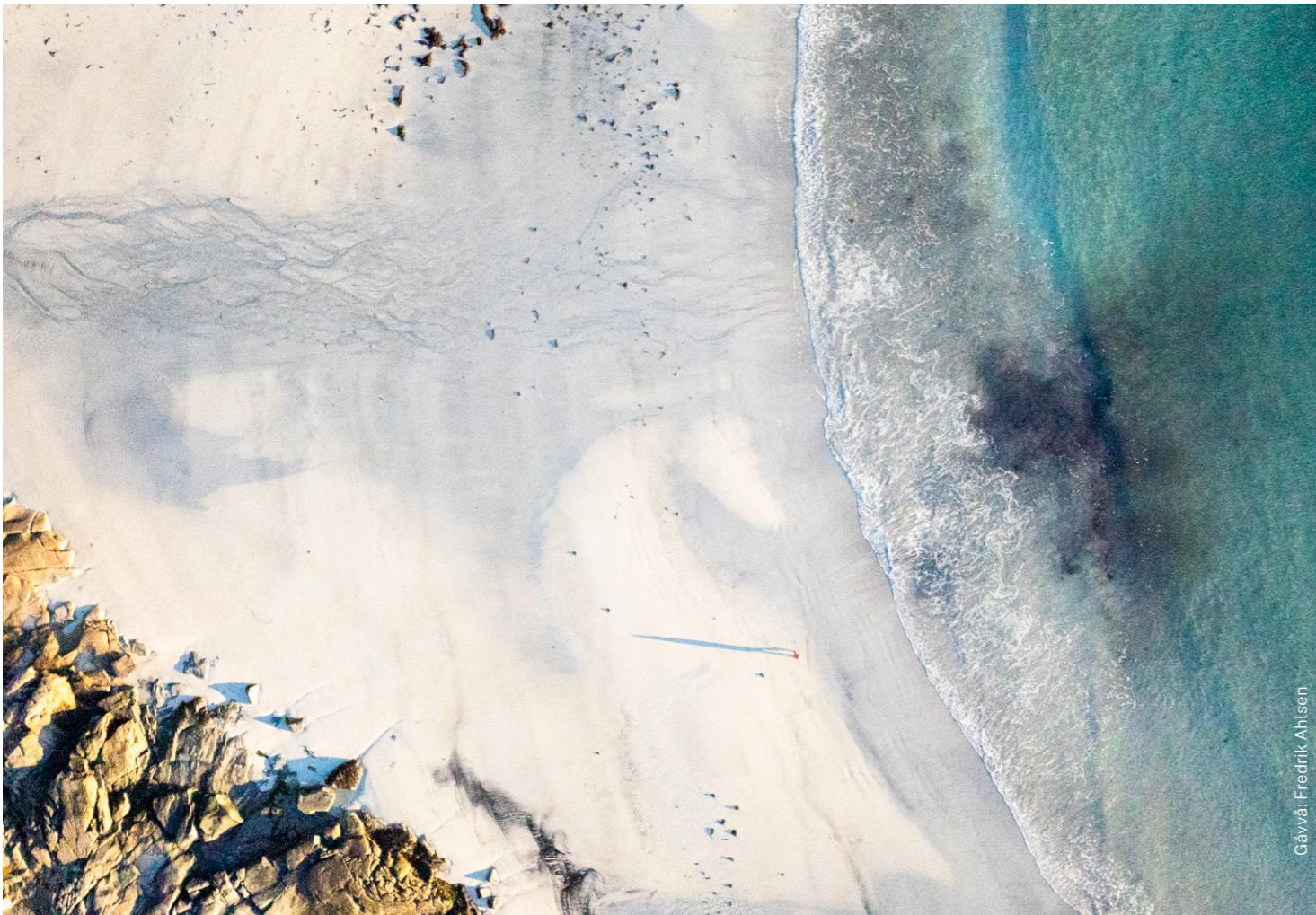
Ådå tiebmáplána ma dán válggá- ájggudagán galggi tjáleduvvat

Nuorttaguovloj tiebmápládná

Geopolitikasj dile diehti dárbahip ájn vil ienebut barggat dâj ietjá fylkaj siegen nuorttan, ja dâj ietjá nuorttarija ja arktalasj ländaj regiávnâj siegen. Danen oajvvadip fylkkasuohkana nuorttaguovllopolitikhav vijddásappot ávddânahttet sierra tiebmáplána baktu mij gâvvit Nordlanda posisjávnâv nuorttaguovloj. Nuorttalijguovloj tiebmáplána bargadijn galgga gehtjadit le gus mige lâhpadvvam. Nuorttalijguovloj stratesjijan mij ájn hiehpá.

Innovasjávnâ ja æladusåvddânahttema tiebmápládná

Tiebmápládná galgga njuolggidusáv buktet Nordlanda fylkkasuohkana ávddânahttembargguj æladusáj hárráj. Pládna l joarkkan *Et nyskapende Nordland – Innovasjonsstrategi for Nordland 2014–2020* mij mierredij smart spesialisering galgaj liehket metodihkka gâ fylkkasuohkan barggá regionála æladusåvddânahttemijn. Dan stratesjija analisa ja vásadusá galggi dán ådå tiebmáplána vuodon. Smart spesialisering metodihkka joarkeduvvá. Ådå tiebmáplána vuodo galgga liehket állas ja guodelis sebrudakperspektivva, ja dat galgga viehkken váj dálkádkluotitemijt binnedip, ruodná innovasjávnâ ja nuppástuhtemav ávdedip.

Máhtudagá tiebmápládná

Máhtudagá tiebmápládná galgga vijddásappot ávddânahttet ieme strukturrajt åhpadusá ja barggovaddij aktisasjbargo hárráj. Dási gullu alep oahppo, alek viddnooahppo ja regiávnâ oahppoguovdájtja, duola dagu Kompetanseforum Nordland. Máhtudagá tiebmáplánan galggi aj ulmmelasj fágajgasskasasj dâjma ma máhti buoredit barggij åttjudimev ja nannit barggoillema sebrudattemav.

Nuorttalij-Vuona siednadájddaga tiebmápládná

Nuorttalij-Vuona kultuvrrasjiehtadusá milta ájggop dahkat aktisasj Nuorttalij-Vuona siednadájddaga suurge stratesjijav. Nordlánan sjaddá dát tiebmápládnan.

Nuorttalij-Vuona filmaj tiebmápládná

Nuorttalij-Vuona kultuvrrasjiehtadusá milta ájggop dahkat aktisasj Nuorttalij-Vuona siednadájddaga suurge stratesjijav. Nordlánan sjaddá dát tiebmápládnan.

Tiebmáplána ma galggi rievddaduvvat

Jáhtulagá tiebmápládná

Nordlanda jáhtulakpládná galgga tiebmápládnan dagáduvvat, farra gâ regionála pládnan pládna- ja tsiekkaduslága milta dagu ávddâla lip dakhkam. Dáv dakhap danen gâ ávdemusát li fylkkasuohkana vuorodime jáhtulaksuorgen ma dán plánan giehtadaláduvvi. Gâ regionála pláanas tiebmápládnaj málssop de la miján vehi ienep friddjavuotta prosessa ja sisano hárráj, ja navti aj ienebut dættodip gâktu fylkkasuohkan máhttá pládnabargov tjadádit ja lâhpalasj bargov ávddânbuktet. Ájggop tiebmápládnaj doaj mmaprográmmav biedjat dagu ávddâla lip dakhkam. Tiebmáplána bargadijn la viek ájnas suoхkanij siegen regiávnârâdj baktu barggat. Tiebmápládná sjaddá aj Nordlanda fylkkasuohkan oajvvadusá Nasjâvnâlasj jáhtulakpládnaj. Udnásj regionála plána sisano ma areállaadnuy guosski váldeduvvi fárruj areállaháldadime regionála plána prosässaj.

Girjjevuorkáj tiebmápládná

Uddni l Girjjevuorkáj regionála pládna 2015–2025 dâjman. Tiebmápládná galgga dán regionála plána sadjáj. Tiebmápládná galgga njuolggidusá mierredit gâktu fylkkagirjjevuorkká galgga fylkagirjjevuorkáj ávddânahttet. Tiebmápládná galgga viehkken nannitit girjjevuorkáj sebrudakrállav máhtudagá, muossádimij, sebrudahttema ja årrommiela ariednán. Pládnabargon ájggop árvustallat skâvllâgirjjevuorkáj vidjurit.

Rijkajgasskasasj bargo tiebmápládná

Rijkajgasskasasj tiebmáplána barggo bierri joarkedit ulmijt ja vuorodimijt ma gávnuoji 2021–2025 stratesjijan. Aktisasjbargo Ruossjajn lâhpadvvá, ja ådå stratesjijasj aktisasjbargoj ájggop árvustallat, duola dagu jur åttjak ásaduvvam aktisasjbargov Vuolep Schlesienjin, Polen.

Digitalisierima tiebmápládná

Fylkkasuohkanin lj ávddâla digitalisierimstratesjija mij lâhpadváj jagen 2023. Árvustallam lip dárbahip gus tiebmáplánav vijdep perspektivvajn. Gâbdâbâdde ja dahkojierme ja åhpädime digitálá väetsagij adno li nággin tiemá majt bierri válldet fárruj barggug.

Skâvllâviesoj ano tiebmápládná

Skâvllâstrukturrajt tiebmápládná boaháta ávdep tsiekkadusáj ja åbmudagáj generalplánaj sadjáj. Divna boahtte skâvllâviesoj biggimplána dasi galggi. Pládna galgga gehtjadit gâggug ja gâktu åhpát. Dájna bargadijn ájggop aj tjadádit makkir vieso ja fálaldakstrukturra miján la.

Nordlanda báktesárggomij pládna

Tiebmápládná dilev láhtjá gâktu fylka báktesárggomijt buoremus lâhkáj máhttá sujtit ja bisodit, aktan gâktu dajt máhttá gaskostit ja álmmugij burep lâhkáj rahpat. Nordlanda fylkagidige báktesárggomij plánav mierredij jagen 2009. Dárbo l tiebmáplánav rievddadit ja ådâstuhttet báktesárggoma suurge fágalasj ja digitálá ávddânahttema diehti dallutjis gâ pládna mierreduvváj.

Tabælla mij vuoset mijá regionála plánajt

Regionála plána namma	Árvustallam
Ielle bájkij regionála pládna	Ådå pládna, pládnabarggo l jádon
Areállaháldadime regionála pládna	Ådå pládna, pládnabarggo l jádon
Nordlánda ja Jan Mayen tjáhtjeregiåvnå tjátje háldadime regionála pládna	Rievddaduvvá ájggegávdan
Ednambargo regionála pládna	Rievddaduvvá ájggegávdan
Nordlánda fylkkapládna 2013–2025	Lâhpaduvvá gå areállaháldadime regionála pládna mierreduvvá
Álmmukvarresvuoda regionála pládna	Lâhpaduvvá gå ielle bájkij regionála pládna mierreduvvá
Girjjevuorkáj regionála pládna	Lâhpaduvvá gå fylkkasuohkana girjjevuorkáj tiebmápládna mierreduvvá
Vefsna regionála pládna	Árvuställap dav lâhpadir gå areállaháldadime regionála pládna mierreduvvá
Regionála jáhtulakpládna	Lâhpaduvvá gå fylkkasuohkana jáhtulagá tiebmápládna mierreduvvá
Bivddema ja sisednamguollima regionála pládna	Lâhpaduvvá gå ednambargo regionála pládna mierreduvvá

Tabell med oversikt over temaplaner

Tiebmáplána namma	Árvustallam
Nordlánða báktesárggomij pládna	Rievddaduvvá
Ådå suurge – Nordlánða fylkkasuohkana stratesjija kultuvra hárráj 2023–2027	2027 lâhpán árvuställap makta l dárbo ådå tiebmápládnaj
Jáhtulagá tiebmápládna – Nordlánða jáhtulakpládna	Ådå tiebmápládna, boahtá regionála jáhtulakplána sadjáj
Girjjevuorkáj tiebmápládna	Ådå tiebmápládna, boahtá girjjevuorkáj regionála plána sadjáj
Innovasjåvnå ja æladusåvddånahttema tiebmápládna	Ådå tiebmápládna, dájna lip barggamin.
Rijkajgasskasasj stratesjija 2021–2025	Rievddaduvvá vág sjaddá rijkajgasskasasj bargo tiebmápládnan
Stratesjija mannoæladusáj ja muossádimij hárráj 2023–2027	2027 lâhpán árvuställap makta l dárbo ådå tiebmápládnaj
Stratesjija marijna árvvodahkama hárráj 2022–2026	2026 lâhpán árvuställap makta l dárbo ådå tiebmápládnaj
Kompetansestrategi for arbeidsliv i endring – Nordlánða máhtudakstratesjija 2021–2024	Rievddaduvvá máhtudagá tiebmápládnan
Kem vi el! Gudi mij lip! – Nordlánða fylkkasuohkana stratesjija musiejaj hárráj 2023–2028	2028 lâhpán árvuställap makta l dárbo ådå tiebmápládnaj
Nordlánða hâksasuodjalimpládna 2023–2028	2028 lâhpán árvuställap makta l dárbo ådå tiebmápládnaj
Nuorttalij-Vuona siednadájjdaga suurge stratesjija	Ådå tiebmápládna
Nuorttalij-Vuona filmmasuurge stratesjija	Ådå tiebmápládna
Nuorttaguovloj tiebmápládna	Ådå tiebmápládna
Stratesjija nuoraj ålgodime vuostij	Lâhpaduvvá gå ielle bájkij regionála pládna mierreduvvá
Digitalisierimstratesjija 2020–2023	Rievddaduvvá tiebmápládnan
Nordlánða joarkkaåhpodusá nieljejahkásasj fálaldagá struktuvrra	Rievddamin lip dállea
Skâvllåviesoj ano tiebmápládna	Rievddaduvvá tiebmápládnan

Nordlna fylkkasuohkan
8048 Bdddjo

post@nfk.no
www.nfk.no

